

Preek over Matth. 13 : 24 - 30; 36 - 43 op 19 juli 2020:

Lieve mensen, gemeente van onze Heer Jezus Christus,

God is machtig. Dat is op zichzelf geen nieuws. Het verhaal over de schepping laat ons al in het eerste hoofdstuk van de Schrift zien dat God maar iets hoeft te zeggen of het gebeurt. Toch is God niet zomaar onder te brengen in de lijst van machtigen. De Schrift laat ons zien, dat God machtig is op een geheel eigen wijze. Er is geen sprake van onderdrukking, geweld, machtsmisbruik. Alle negatieve aspecten die vaak meeklinken in het woord “machtig”, zijn op God niet van toepassing. En in onze lezing is dat al vanaf het begin duidelijk. Die opent met de vaststelling dat God zorg draagt voor alle mensen. En verder lezen we: “Uw macht is de bron van Uw rechtvaardigheid”. De macht van God is er dus ten bate van mensen. En die macht van God is groot; niemand kan zich meten met God. Het is een enorme geloofsbelijdenis. God staat met al zijn macht aan de kant van mensen die het goede doen en die trouw zijn aan zijn woord. En dat blijkt ook steeds, want God doet recht.

Recht doen in de Schrift wil altijd zeggen, recht doen aan mensen die in de wereld aan de rand staan: de armen, de weduwen, de wezen; wellicht in onze tijd de vluchtelingen, de mensen die gebukt gaan onder oorlogsgeweld. Aan die mensen zal recht worden gedaan. Geldt dat dan niet voor alle mensen? Nee, zo lezen wij in de Schrift, als iemand de macht van God in twijfel trekt, toont Hij zijn macht. En wie God dan toch uitdaagt, zal het weten ook. Recht doen, kortom, is het goede belonen, maar ook het kwade straffen. God is de rechtvaardige rechter.

In de Schrift lezen wij voortdurend dat God zorg heeft voor zijn mensen. Maar wat kunnen wij daarmee? Ik denk dat het geruststellend is dat er toch volgens de Schrift, geen sprake is van een strenge God die alles ziet en die je veroordeelt voordat je het weet. Er komt iets meer bij. Omdat God recht doet, kunnen de mensen leren dat ze zelf rechtvaardig en menslievend moeten zijn. Zo wordt nog even terugverwezen naar het scheppingsverhaal: God

schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis. Dus moet de mens zich in het recht doen ook spiegelen aan God.

De bijbel verkondigt ons: God is machtig en gebruikt die macht om recht te doen. Maar wordt er dan ook recht gedaan? Psalm 86 is het gebed van iemand die zegt arm en ellendig te zijn. En dat ondanks het feit dat hij trouw is. Klopt dat wel? Hij gaat te rade bij God, doet een beroep op God. Hij begint met een gebed om bescherming. In psalm 86 staat 7x het woord "macht" of "machtige". Zevenmaal. De macht van God wordt als het ware ten volle erkend. De psalmist is zich maar al te goed bewust van de macht van God. Maar waarom wordt hem dan geen recht gedaan? En daarmee stelt de psalmist een vraag die mensen al eeuwenlang bezighoudt: het gebeurt zo vaak dat goede mensen het slecht maken, terwijl het slechte mensen voor de wind gaat. Biddend voor God worstelt de psalmist met die vraag, en in zijn gebed lijkt hij ook een stapje verder te komen. Ja, zo weet hij, God doet recht, ziet zijn mensen en weet van vergeven. Dat staat vast. Maar het gebeurt niet automatisch. Al biddend wordt de psalmist zich ervan bewust dat hij zich moet oefenen in trouw en geduld. Hij moet het God in handen geven. Dus steeds zijn oprechte gebed: wees aanwezig, kom bevrijden, wijs de weg, geef een teken. Maar hij begrijpt ook dat het geluk, de bevrijding, het gevoel dat het goed gaat, dat hij op de goede weg is, niet zomaar voor het grijpen ligt. Dat is geen zaak van de korte termijn, maar van de lange termijn. Er is een weg te gaan, en die weg is niet altijd gemakkelijk. Maar wie die weg gaat, zal geluk vinden, zal getroost worden. De Schrift weet dat honderd procent zeker. Dat voor ogen hebben is "wijsheid". De christenen in Rome worstelen blijkbaar met hetzelfde probleem: wordt er wel recht gedaan? Of moeten we God eraan helpen herinneren dat er recht gedaan zou worden? Als ze om zich heen kijken, is er van dat recht doen niet zo veel te zien. In de brief van Paulus aan de Romeinen, hoofdstuk 8, gaat het over troost en bemoediging, maar ook horen we een les. De les is dat je het doen van recht ook echt aan God moet overlaten. Wij, mensen, hebben daar eigenlijk niet zo'n goede kijk op. Wij kijken vooral op korte termijn. Wij kijken ook met de ogen van eigenbelang. Weten we

eigenlijk wel wat goed voor ons is? Paulus schrijft: God weet wat goed voor ons is. Hij schrijft dat helemaal in de geest van psalm 139: God kent ons door en door, ons zitten, gaan staan, onze gedachten. God weet het allemaal. En de Geest van God fluistert God in wat goed voor ons is. Paulus pleit voor geduld en overgave.

Het gebeurt nogal eens dat de preken van Jezus meer vragen oproepen dan antwoorden geven.

Mattheüs vertelt ons dat Jezus spreekt in gelijkenissen. En hij voegt daaraan toe: zonder gelijkenissen ging het niet. Jezus heeft het over iets wat niet te benoemen is. Er zijn eigenlijk geen woorden voor. Je kunt het alleen maar benaderen door verhalen of gelijkenissen te vertellen.

Jezus vertelt in deze evangelielezing drie gelijkenissen over het koninkrijk der hemelen. Misschien moeten we ons eerst afvragen: wat is het koninkrijk der hemelen? Het meest waarschijnlijk is dat Jezus daarmee doelt op een plaats waar de mens gelukkig is. De Schrift opent met het verhaal over zo'n plaats, de tuin van Eden, en de Schrift besluit ook met een verhaal over zo'n plaats, de stad van God. Alles wat in de Schrift geschreven is tussen die twee verhalen, wijst de weg naar recht, vrede en geluk (sjalom), de weg naar het koninkrijk der hemelen.

De drie gelijkenissen die Jezus vertelt, zijn niet hetzelfde. Ze schetsen drie aspecten van dat koninkrijk. In de eerste gelijkenis gaat het over het onkruid tussen het gewas. Hoe moeten we daarmee om gaan? Het is een tekening van de wereld zoals we die kennen: goed en kwaad, minder goed en minder kwaad, het loopt dwars door onze wereld en door onze leefwereld heen. Het is niet altijd gemakkelijk te onderscheiden. En hoe moet je het kwaad bestrijden?

Ligt daar een taak voor de mensen om snel op te treden of moeten we dat juist niet doen? Maar zal het kwaad zich dan niet razendsnel en wereldwijd verspreiden? In de gelijkenis is de heer, de baas, degene die de macht heeft, degene die zijn dienaren tot geduld maant. Wacht maar af, heb maar geduld, vertrouw er maar op dat het goed komt.

Als alle mensen naar huis zijn gegaan, vragen de leerlingen aan Jezus nog wat uitleg. Dat onkruid, met opzet verspreid tussen het tarwezaad, herkennen ze wel degelijk, maar ze weten niet hoe ze daarmee moeten omgaan. Moet het onkruid uitgeroeid worden? Moet het kwaad in deze wereld uitgeroeid worden? Ook het kwaad dat sluipenderwijs binnendringt in ons eigen leven? Nee, zegt Jezus, doe dat maar niet. Reken er maar op dat God recht doet. God zal optreden tegen het kwaad. Hij zal recht doen aan wie trouw is. Laat het maar aan God over, zegt Jezus. Ga geen eigen rechter spelen. Daar doe je meer kwaad mee dan goed. En vertrouw er maar op dat God zal oordelen. “Wie oren heeft, moet horen”, besluit Jezus. Alsof Hij wil zeggen: het is niet zo vanzelfsprekend. Maar probeer het tot je te laten doordringen: het goede is sterker en machtiger dan het kwade. Tot op de dag van vandaag. Vertrouw daarop. Hoeft een mens dan helemaal niets te doen? Kan hij het allemaal overlaten aan God? Nee, de mens moet de weg gaan die de Thora wijst, die Jezus is gegaan: goed zijn voor elkaar, recht doen en vrede maken. Vandaag draait het eigenlijk om de vraag: nemen we de woorden van de Schrift serieus? Zijn we ervan overtuigd, dat ooit het aanschijn van de aarde zal veranderen? Dat de goede krachten het winnen? Dat de slechte krachten het onderspit delven? Durven we zo te vertrouwen op God? En hebben we de moed om daaraan mee te werken? Niet door het kwaad letterlijk met alle geweld te bestrijden, maar door goede mensen te zijn, zorg te hebben voor elkaar, recht te doen waar we kunnen? Er wordt van ons veel geduld en een groot vertrouwen gevraagd. Maar de Schrift zegt: dat is de weg naar geluk, op die weg breekt het koninkrijk der hemelen aan.

Dat geduld en dat vertrouwen zouden wij moeten afkijken van Jezus. Zoals Hij doet met ons, met mij, zo zouden wij..., zo zou ik moeten doen met anderen. Als het gaat om het geven van liefde zouden wij geen onderscheid moeten maken. Want – aldus Jezus: dat doet mijn Vader in de hemel ook niet. *Hij laat zijn zon opgaan over goeden én slechten; en Hij laat het regenen over rechtvaardigen én onrechtvaardigen* (Mat. 5,45).

Die levenshouding heeft Jezus veel pijn en verdriet bezorgd. Hij noemde dat 'zijn kruis'. Maar hij wenste van die levenshouding niet af te wijken. Ook niet toen het hem moeilijk werd gemaakt; toen hij het zelfs met zijn leven moest bekopen. Hij bleef trouw: hij bleef kwaad met goed beantwoorden. Dat deed hij toen hij het oor genas van één van zijn agressors (Luc. 22,51). Dat deed hij toen hij bad op het kruis: *Vader, vergeef het hun...* (Luc. 23,34). Dat deed hij toen hij – nota bene gekruisigd – tot die misdadiger aan zijn rechterhand beloofde: *Vandaag nog zul je met mij zijn in het paradijs* (Luc. 23,43).

Verbijsterend. Ongelooflijk. En wij zouden hem daarin moeten navolgen...? Dat is nogal wat voor een eenvoudige zondag aan het begin van de vakantietijd. In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.